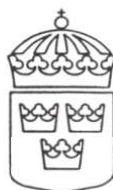


Riksdagens protokoll

1993/94:32

Måndagen den 29 november

Kl. 12.00 – 12.50



Protokoll
1993/94:32

1 § Återtagande av plats i riksdagen

*Svar på
interpellationer*

Talmannen meddelade att *Berndt Ekholm* (s) den 27 november återtagit sin plats i riksdagen, varigenom uppdraget som ersättare upphört för *Lars-Olof Karlsson*.

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 23 november.

3 § Svar på interpellation 1993/94:31 om åtgärder för utlandssvenskars återflyttning till Sverige

Anf. 1 Statsrådet **BO LUNDGREN** (m):

Fru talman! *Charlotte Cederschiöld* har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att underlätta svenskars återflyttning till Sverige. *Charlotte Cederschiöld* ifrågasätter varför en svensk kvinna som flyttar tillbaka till Sverige efter en tids vistelse i utlandet på grund av makens arbete inte får folkbokföras i Sverige om mannen fortsätter att arbeta och bo utomlands.

Vid inflyttning till Sverige gäller att den som avser att regelmässigt vistas här under minst ett år skall folkbokföras. Den som kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila både inom och utom Sverige och därigenom ha dubbel bosättning skall folkbokföras i Sverige om han eller hon med hänsyn till samtliga omständigheter får anses ha sitt egentliga hemvist här.

I det fall som *Charlotte Cederschiöld* tagit upp, där endast en av makarna flyttar tillbaka till Sverige, uppkommer ofta situationen att dubbel bosättning anses föreligga eftersom den som flyttar tillbaka oftast kommer att vistas även hos den utomlands bosatta familjen.

Frågan om dubbel bosättning föreligger eller inte får avgöras från fall till fall. Anses dubbel bosättning föreligga skall skattemyndigheterna med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet avgöra vilken av två eller flera tänkbara platser som skall anses som bostadsort. I den proposition som låg till grund för folkbokföringslagen uttalades att familjeförhållandena vid en sådan bedömning normalt bör tillmätas störst betydelse, men även andra

faktorer kan givetvis beaktas. Genom att samtliga omständigheter skall beaktas vid bedömningen av det egentliga hemvistet finns möjlighet att ta hänsyn till de speciella omständigheter som föreligger i det enskilda fallet. Motsvarande gäller också vid bedömningen av var folkbokföring skall ske vid dubbel bosättning inom Sverige.

Gällande regler utesluter således inte att en person folkbokförs i Sverige även om familjen bor kvar utomlands. Prövningen av var en person skall anses vara bosatt grundar sig på regler som riksdagen beslutat så sent som 1991, och jag kan inte på grundval av Charlotte Cederschiölds fråga se att det finns anledning för mig att vidta någon åtgärd.

Anf. 2 CHARLOTTE CEDERSCHIÖLD (m):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret.

För den som inte upplever denna fråga som ett problem kan det finnas anledning att lyssna till ett brev som innehåller flera exempel på de lokala folkbokföringsmyndigheternas restriktiva tillämpning av lagen.

Brevet kommer från VD:n för den organisation som har mest erfarenhet och kanske bäst kompetens i Sverige vad gäller utlandssvenskarnas verkliga förhållanden, nämligen Föreningen för Svenskar i Världen. Jag citerar ur brevet:

"En familj har bott utomlands ett antal år. Mannen har arbetat för ett svenskt dotterbolag. Barnen har växt upp och är utflugna hemifrån. Makarna vill flytta tillbaka till Sverige, men mannen har fått ett erbjudande om ett nytt jobb under ett par år i en annan del av världen. Familjen beslutar att mannen skall acceptera jobbet, men att hustrun flyttar hem till Sverige direkt. Hon kommer att kunna göra några kortare besök hos mannen i utlandet.

Det är dock inte möjligt för hustrun att få bli folkbokförd i Sverige. Hon skall enligt myndighetens tolkning av lagen vara folkbokförd tillsammans med sin man i en annan del av världen även om hon bor och lever i Sverige. Myndigheten förutsätter nämligen att hon kommer att tillbringa minst en sjundedel av varje vecka hos mannen, eller totalt 52 dagar under hela året.

Ett annat par flyttar utomlands först när mannen hade fyllt 75 år. Hustrun är betydligt yngre. Drygt tio år senare besöker paret Sverige för att bevista sonens bröllop. Kvällen före bröllopet blir mannen, 88 år, akut sjuk, får en hjärnblödning, blir förlamad och sjukhusbunden och kommer aldrig att kunna återvända utomlands tillsammans med hustrun. Det är inte planerat. Det har skett vid en tillfällig vistelse i Sverige. Makarna hade för avsikt att återvända utomlands, men mannen är nu oförmögen att göra så.

Men folkbokföringsmyndigheten anser att mannen kommer att vistas hos sin hustru i utlandet minst en dag per vecka eller totalt minst 52 dagar om året, och vägrar att skriva honom i Sverige innan en rättsprocess i högre instans har avgjort frågan.

Eller tänk på de familjer som åker utomlands, därför att mannen får ett kontrakt på några år. Hustrun följer med, men efter en tid visar det sig svårt och instängt för henne att leva i den främmande kulturen. Det kan t ex handla om ett anläggningsprojekt i Afrika, Mellanöstern eller varför inte nu i Kina. Exotiskt till att börja med men för många påfrestande i längden.

Hustrun återvänder därför till Sverige. Tro inte att hon då får vara folkbokförd här! Mannen arbetar ju utomlands. Hon kommer ju att besöka honom några gånger om året och folkbokföringsmyndigheten utgår ifrån att det sammanlagt blir 52 dagar om året. Alltså tillbringar hon så mycken dygnsvila hos mannen att folkbokföringslagens paragraf 7 skall tillämpas till punkt och pricka – även om den är skriven för svenska förhållanden!

För att inte tala om de fall när makarna emigrerat, men hustrun så småningom börjar längta hem till barn och barnbarn. Inte får hon flytta tillbaka och skrivas i Sverige. Det sätter folkbokföringsmyndigheten minsann stopp för!

Den nya folkbokföringslagen trädde i kraft först för två år sedan. Mängden av ärenden av detta slag är därför än så länge begränsad. Men tendensen är oroande och av de personer som kontaktar oss framgår klart att de lokala folkbokföringsmyndigheterna runt om i landet har en mycket restriktiv hållning när det gäller att låta svenskar återflytta till Sverige.

De fall som vi beskrivit kan lösas om makarna begär skilsmässa. Men det kan väl ändå inte vara lagstiftarens intentioner att tvinga till en sådan åtgärd?

Som med alla lagar finns det naturligtvis de som vill kringgå eller utnyttja systemet maximalt. Men att driva nästan varje fall till överklagande är att gå för långt! Någonstans är det fel och mest rimligt är det naturligtvis att se över lagen och dess absurda konsekvenser för svenskar som är företagsamma men kanske under några år av sitt liv valt att bo utanför Sveriges gränser. Att svenska medborgare betraktas som parias vid återflyttningen gör det knappast lättare för Sverige att internationaliseras.”

Brevet är skrivet av Gudrun Torstendahl, VD för Föreningen för Svenskar i Världen.

Man kan fråga sig om det över huvud taget är vettigt att myndigheter använder den civilrättsliga situationen som huvudsakligt argument för att förhindra geografisk rörlighet. Det är dessutom fel att förutsätta att alla makar ägnar sig åt varandra varje veckoslut. Det var länge sedan det var så. Många människor ur dessa rörliga grupper har inte tid att vara lediga varje helg, men de drabbas av lagen.

Bedömningen av familjeförhållandena riskerar också att bli godtycklig. Det viktigaste borde inte vara var olika nära och kära bor, utan var man själv bor och verkar. Folkbokföring är en fråga om realiteter.

Är det rimligt att myndigheter tvingar fram skilsmässa för att man skall få folkbokföra sig där man bor och verkar?

Är det rimligt att generellt tillämpa resonemanget om dygnsvila?

Ligger det i linje med försvaret av den enskilde och av friheten att inte reagera mot exempel på fyrkantig omänsklig byråkrati, vilket jag uppfattar detta som?

Anf. 3 Statsrådet BO LUNDGREN (m):

Fru talman! Det är viktigt att konstatera att det inte enbart är familjeförhållandena som avgör om man skall folkbokföras i Sverige eller inte. Men Charlotte Cederschiöld och jag måste väl ändå vara överens om att just familjeförhållandena spelar en ganska stor roll när det är fråga om att göra en bedömning.

Det finns sannolikt skäl att fundera kring just familjeförhållandena om man är gift och har intresse av att vara tillsammans med sin familj någon annanstans än i Sverige. Vi kan säkert vara överens om att det är en bedömningsgrund som skall spela en stor roll.

I sin första följdfråga undrar Charlotte Cederschiöld om det är rimligt att man skall tvingas att vara folkbokförd någon annanstans än i Sverige om man verkar och bor i Sverige. Om man har anställning här i Sverige är det ingen diskussion om saken. Om man inte har någon anställning eller annan sådan väsentlig anknytning spelar familjeförhållandena större roll.

Det är självklart så, att någon som arbetar i Sverige skall vara folkbokförd här, om det inte finns andra skäl som talar emot det.

Under 1993 har det förekommit sju fall om tvist vad gäller inflyttning, varav två avgjordes till den sökandes fördel. Det rör sig om förhållandevis få fall.

Jag kan inte se att vi innan vi har fått någon erfarenhet av praxis kan göra den bedömningen att utlandssvenskar betraktas som parias, vilket görs i det upplästa brevet. Självfallet är det inte så. Det är alldeles uppenbart att man från regeringens sida och, förutsätter jag, i flertalet fall från myndigheternas sida vill göra en bedömning som är rimlig sett från den enskildes utgångspunkter, men också med tanke på de regler som skall gälla för folkbokföring.

Jag har svårt att förstå att regelsystemet skulle utgöra något problem. Om tillämpningen skulle bli ett problem, kan man diskutera det när tillräcklig erfarenhet har vunnits. Då kan man fundera kring om det behövs någon lagjustering. Men jag ser inte att det finns ett sådant behov i dag.

Anf. 4 CHARLOTTE CEDERSCHIÖLD (m):

Fru talman! Naturligtvis har familjen en roll i detta sammanhang, men jag lutar mer åt EG:s sätt att se på hemvistbegreppet. Inom EG anses det att det faktum att man bor och verkar på en plats skall spela den huvudsakliga rollen. I den svenska lagen står det ju att familjeförhållandena utgör den huvudsakliga bedömningsgrunden.

Statsrådet säger att det faktum att man bor och verkar på ett visst ställe gör att man folkbokförs på detta ställe. Då finns det anledning att ta upp ett annat exempel som visar absurditeten i reglerna. De skapar problem för många enskilda människor.

Skatteministern har själv utnämnt vår gemensamma före detta kollega och partisympa till landshövding och placerat hennes arbete i Västerbotten. Hon arbetar där hela tiden. Hon arbetar mycket – säkert mer än 40 timmar per vecka.

Landshövdingen vill givetvis vara folkbokförd i sitt län och därtill betala högre skatt, vilket en folkbokföring där skulle innebära för henne. Hon började kampen för detta i januari 1992. Umeå kommun stöder henne. Efter fyra månader fick hon nej. Motiveringen var dygnsvilan.

Nu har hon undanröjt det förhållande som motiveringen grundade sig på och anpassat sitt leverne efter reglerna. Hon besöker endast sin man i samband med direkt tjänsteförrättning. Efter ett och ett halvt års kamp och förnyad ansökan fick hon nej på nytt. Nu har man hittat på en ny motivering, nämligen den att hon har ett tidsbegränsat förordnande.

Landshövdingar är såvitt jag vet förordnade på sex år och kan få förnyat förordnande på sex år – det blir tolv år. Hon kanske blir kvar där uppe för resten av livet, och livet är ju för all del tidsbegränsat.

Frågan är om det är rimligt att man inte kan bli folkbokförd på ett ställe där man verkar fram till sin pension. Uppenbarligen är tillämpningen väldigt olika mellan skattemyndigheterna, vilket också Görel Bohlins fall har visat.

Finns det inte några skäl att införa ytterligare skälighetsbedömning? Om inte: Vad är statsrådets råd till den som vill bli folkbokförd där personen i fråga bor och arbetar? Är det skilsmässa?

Anf. 5 TALMANNEN:

Charlotte Cederschiöld för in en helt ny fråga i interpellationsdebatten. Det är statsrådets sak om han vill besvara den senare frågan i detta sammanhang. Annars är det lämpligt att det ställs en ny interpellation. Varsågod, statsrådet Lundgren.

Anf. 6 Statsrådet BO LUNDGREN (m):

Fru talman! Som just sades är vi nu inne på bosättningsbegreppet generellt, och inte utlandssvenskarnas situation. Detta är besvärliga avvägningar, om vi nu ser det generellt både vad gäller Sverige och annorstädes.

Speciellt när det gäller Sverige krävs det förhållandevis strikta regler för hur man skall tillämpa bosättningsbegreppet. Det finns, vilket särskilt var fallet med den tidigare skattelagstiftningen, stora intressen av att vara bokförd på en viss ort. Det kan även i dagsläget vara på det sättet med tanke på olika former av avdrag som kan medges om man har sin bostad på ett visst ställe. Det är mot den bakgrunden det finns skäl att ha regler.

Vi införde en ny folkbokföringslag så sent som för två år sedan. Tillämpningen av den lagen kan inte sägas ha hunnit så långt att det går att vinna några erfarenheter om huruvida det uppkommit uppseendeväckande effekter. Det är förhållandevis få överklaganden vad gäller de ärenden vi egentligen diskuterar, nämligen utlandssvenskars folkbokföring.

Min bedömning är att det finns möjligheter att ta hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. Man kan inte bara gå efter avgörandena i första instans, utan man måste se till vidare avgöranden. Riksdagen kan inte besluta om en exakt lagstiftning i varje avseende. Det krävs att en praxis utvecklas.

I avvaktan på att vi ser en sådan praxis utvecklas är jag inte beredd att vidta några åtgärder vad gäller folkbokföringslagen.

Anf. 7 CHARLOTTE CEDERSCHIÖLD (m):

Fru talman! Jag uppfattar statsrådet som att i stort sett varje ärende skall gå till överklagande. Jag uppfattar det också som att statsrådet tycker att det är rimligt att landshövdingarna inte skall kunna bli folkbokförda på det ställe där de bor och verkar. Jag delar inte den synen. Om en familj flyttar inom landet, t.ex. om pappan flyttar till Jokkmokk, skall det finnas möjlighet för familjen att bo kvar, men att var och en är folkbokförd där man bor och verkar.

Jag undrar vilken bild av Sverige man skapar genom sådana här åtgärder.

Det kan väcka en viss irritation och negativa reaktioner i andra länder. Nu tror jag att vårt medlemskap i EG kommer att hjälpa den enskilde individen mot den här typen av byråkratiska beslut, inte minst därför att man där i hemvistbegreppet mer betonar betydelsen av var den enskilde verkar, arbetar och bor.

Det förvånar mig ändå att statsrådet inte anser att den förlamade 88-åringen med hjärnblödningen skall kunna bli folkbokförd på den ort där han faktiskt ligger. Även landshövdingen borde bli folkbokförd där hon bor och verkar. Statsrådet säger ju att det inte skall bli någon modifiering eller något förtydligande av lagen, vilket jag hoppas på.

Jag vidhåller att man bör kontrollera tillämpningen av folkbokföringslagen 3 och 7 §§ närmare och försöka få fram en mer flexibel tillämpning, alternativt förtydligande av lagen. Den tilltro som jag dock har till en moderat minister gör att jag tror att även statsrådet när han får litet mer erfarenhet av flera fall kommer att inse att det här kan finnas anledning att göra något.

Anf. 8 Statsrådet BO LUNDGREN (m):

Fru talman! Jag avser inte kommentera enskilda fall i riksdagens kammar. Det är inte min uppgift. Jag vill inte ha några synpunkter på myndigheterna i detta avseende. Jag förutsätter att Charlotte Cederschiöld respekterar detta. Jag kan ha vilka som helst personliga uppfattningar om myndighetsbeslut, men jag tänker inte använda mig av min roll som statsråd för att ha synpunkter.

Denna lagstiftning har gällt under förhållandevis kort tid. Skulle det visa sig att denna lagstiftning inte fungerar tillfredsställande, med det utfall som sker i ett antal olika ärenden, kommer både jag och andra i så fall att vidta åtgärder för att se över lagstiftningen. Men det finns i dagsläget inte anledning att vidta åtgärder innan vi har fått en prövning av ett stort antal fall och ser om det finns några problem i detta avseende. Jag är inte säker på att de fall som Charlotte Cederschiöld nämnde har förts vidare till högre instanser, t.ex.

Det har skett en mängd olika diskussioner om både det ena och det andra. Ibland har det varit fråga om att någon har blivit folkbokförd exempelvis i Stockholm mot vederbörandes vilja på grund av politiska uppdrag. Det finns en mängd olika aspekter på detta. Utslagen har kunnat gå åt än det ena än det andra hållet.

Det viktiga här är att slå fast att den lagstiftning vi har gör att man kan och skall ta hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. Det går alltså inte att för var och en säga att man i detta fall skall se till vistelse en dag i veckan, eller det ena eller andra. Man skall och kan ta hänsyn till omständigheterna i varje enskilt fall. Det är det viktigaste för mig.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 9 Statsrådet BO LUNDGREN (m):

Fru talman! Lars Hedfors har ställt fyra frågor till mig med anledning av det fortsatta reformarbetet på skatteområdet.

Den första frågan är om regeringen avser att ge Riksskatteverket ytterligare resurser för att klara det merarbete som blir följden av förändringarna.

En allmän reflexion som jag gör med anledning av frågan är att reformer som ger upphov till nya arbetsmoment inte sällan innebär att andra arbetsmoment samtidigt faller bort, men att detta lätt glöms bort i debatten. En del av de förslag som lagts fram den senaste tiden är just av det slaget. Jag gör emellertid, på samma sätt som Lars Hedfors tydligen gjort, bedömningen att förändringarna sammantaget leder till ökat arbete för skatteförvaltningen. Detta har regeringen givetvis beaktat i sina överväganden, men funnit att förslagen har så stora fördelar från andra synpunkter att det administrativa merarbetet måste accepteras. I frågan vilka åtgärder regeringen avser att vidta med anledning av detta vill jag erinra om att det just nu pågår ett budgetarbete i regeringskansliet.

Regeringens budgetförslag skall, som Lars Hedfors väl känner till, redovisas för riksdagen den 10 januari. Jag har därför varken möjlighet eller anledning att nu gå in på vad regeringen kan komma att föreslå vad gäller resurstilldelningen till skatteförvaltningen.

Den andra frågan är vad som kommer att hända med den förenklade självdeklarationen.

De nya regler om ett i väsentliga avseenden förenklat deklarationsförfarande, som kommer att tillämpas fr.o.m. 1995 års taxering, avser i första hand vanliga löntagardeklarationer. Näringsidkare skall även fortsättningsvis lämna allmän självdeklaration. De nya bestämmelserna om förenklad självdeklaration kommer därför inte att påverkas i någon nämnvärd utsträckning av de lagändringar som föreslås i propositionen om fortsatt reformering av företagsbeskattningen. De övriga lagändringar eller förslag till lagändringar som Lars Hedfors tar upp ligger antingen helt vid sidan av deklarationsförfarandet eller har ännu inte lett till sådana konkreta förslag som påverkar det nya förfarandet med förenklad självdeklaration. Det är självklart att vi måste beakta detta när vi bedömer de olika förslag som förekommer i debatten.

För det tredje undrar Lars Hedfors om det över huvud taget blir möjligt att upprätthålla skattereformens grundläggande principer, enhetlighet, likformighet och rättvisa.

Jag kan lugna Lars Hedfors på den här punkten. De åtgärder som regeringen vidtagit på skatteområdet ligger som jag ser det väl i linje med dessa grundläggande principer. Detta gäller särskilt tydligt regeringens förslag att slopa den nuvarande överbeskattningen av enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag samt att avskaffa merbeskattningen av riskkapital.

Genom dessa åtgärder skapas goda förutsättningar för produktionen i Sverige. Endast härigenom kan en tillfredsställande växtkraft återskapas i ekonomin, vilket ger förutsättningar för nya och riktiga jobb, minskad ar-

betslöshet, sanering av statsfinanserna samt bibehållen eller utvecklad välfärd.

Lars Hedfors har slutligen frågat vilka åtgärder jag ämnar vidta för att kommittén för utvärdering av skattereformen (Fi 1990:08) – den s.k. KUSK-utredningen – skall kunna fullgöra sitt arbete även om skattereglerna förändras.

Jag kan lugna Lars Hedfors även på denna punkt. Visserligen underlättar naturligtvis inte regeländringar arbetet för KUSK. Å andra sidan är – enligt vad jag erfarit – det mesta av utredningsarbetet utlagt på forskare som arbetar med modeller som skall kunna isolera effekter av olika slag. Det svåraste torde inte vara att beakta förändrade skattereglers inverkan utan snarare att isolera påverkan av de konjunkturförändringar som inträffat efter skattereformen. Jag har dock stort förtroende för att forskarna och därmed utredningen skall kunna ge en god belysning av dessa frågor. Dessutom vill jag understryka att kommitténs arbete självfallet inte får vara styrande för huruvida angelägna förändringar i skattesystemet skall beslutas eller inte.

Anf. 10 LARS HEDFORS (s):

Fru talman! Jag skall be att få tacka Bo Lundgren för svaret.

Jag lägger märke till att Bo Lundgren väldigt ofta i debatten och även i detta svar använder sig av ordet lugna. Det tycks ha blivit Bo Lundgrens huvuduppgift att lugna folk. Han vill lugna mig och mina partikamrater. Han vill lugna Riksskatteverket och tjänstemännen där. Han vill i debatten lugna Skattebetalarnas förening, och han behöver t.o.m. lugna Moderata samlingspartiets stämma på en mängd olika punkter.

Det handlar alltså om att försvara sig. Det är naturligtvis inte särskilt bra för Bo Lundgren. Det är framför allt inte bra för landet när skattepolitiken på detta vis angrips från flera olika håll. Jag måste här göra Bo Lundgren besviken genom att säga att jag inte har blivit särskilt mycket lugnare av detta besked. Det säger nämligen inte särskilt mycket.

Jag ställde fyra frågor till Bo Lundgren. Den första frågan handlade om huruvida Bo Lundgren var villig att ge ytterligare resurser till Riksskatteverket med anledning av alla de ändringar som har gjorts i skattelagstiftningen. Bo Lundgren säger då att han inte vill tala om vad regeringen kommer att föreslå, eftersom det pågår en budgetprocess. Det har jag förståelse för. Men han kunde väl säga *om* han är beredd att göra någonting över huvud taget. Det vore inte så dumt om Bo Lundgren kunde prestera en viljeinriktning.

Med de förslag som nu lagts fram finns det en betydande risk för att resurser i skatteförvaltningen förs över från angelägna uppgifter, t.ex. kampen mot den ekonomiska brottsligheten, till rutinbetonade uppgifter. Det är någonting som Riksskatteverkets tjänstemän har påpekat för oss vid ett flertal tillfällen när vi har haft kontakt med dem. Det borde Bo Lundgren ta på allvar.

Den andra frågan gäller den förenklade självdeklarationen och hur den påverkas av de förslag som har lagts fram. På det svarar Bo Lundgren att den inte kommer att påverkas av propositionen om företagsbeskattningen. Goddag, yxskaft! Det var faktiskt inte det jag frågade om. Jag frågade: Hur kommer den förenklade självdeklarationen att påverkas av alla de nya av-

drag som man har genomfört och som man planerar? Det gäller t.ex. ROT-avdraget, riskkapitalavdraget och avdraget för barnomsorgskostnader. Det gäller dessutom hur den kommer att påverkas av sådana avdrag som man tänker slopa, nämligen grundavdraget för statlig inkomstskatt. Hur kommer det att påverka den förenklade självdeklarationen? Att avdrag för underskott i nystartade företag kommer att påverka den förenklade självdeklarationen är väl rätt självklart, Bo Lundgren?

Den tredje frågan var kanske den viktigaste av alla. Den handlade om hur man, i detta förändringarnas tidevarv när det gäller skatter, skall kunna upprätthålla skattereformens principer om enhetlighet, likformighet och rättvisa. Här säger Bo Lundgren att han kan lugna mig. Han säger att dessa principer kommer att upprätthållas. Det är ett fullständigt obegripligt svar för mig.

Är det likformigt att ha tre momssatser, Bo Lundgren? Är det enhetligt att få göra avdrag för underskott i en inkomstkälla i en annan inkomstkälla? Är det rättvist att kraftigt sänka skatten på kapitalinkomster och samtidigt höja den på arbetsinkomster? Är det rättvist? Enligt mitt förmenande är det inte rättvist. Det är inte heller likformigt. Här öppnar man för en gigantisk skatteplanering. Det kommer att lösas en mängd kreativitet för att förvandla högbeskattade inkomster till lågbeskattade inkomster. Var så säker!

Den fjärde frågan handlade om den här kommitténs möjligheter att bedriva sitt utvärderande arbete. Kommer det inte att försvåras? Svaret blir att jag kan vara lugn på det området. Det kommer inte att försvåras. Jag tycker att det är ett ganska sensationellt påstående. Det faller egentligen på sin egen orimlighet.

Om man har genomfört gissningsvis ett hundratal ändringar i skattereformen, hur kan denna skattereform då utvärderas på ett objektivet och seriöst sätt? Det är svårt att förstå.

Nu säger Bo Lundgren att vi har skickliga forskare som kommer att klara detta. Det svåra är inte ändringarna i skattereformen utan konjunkturernas påverkan på skattereformen. Det är förvisso sant. Men kombinationen av dessa två saker gör, efter vad jag kan förstå, att det blir i det allra närmaste omöjligt att utvärdera skattereformen. Vi kommer aldrig att få ett riktigt klart besked om de fördelningspolitiska effekterna av skattereformen. Det tycker vi socialdemokrater är oerhört viktigt att få.

Anf. 11 HUGO HEGELAND (m):

Fru talman! Det är glädjande att regeringen föreslår ändringar i skattesystemet som bl.a. kommer att eliminera merbeskattningen av riskkapital, som statsrådet har formulerat det. Där vill jag peka på en sak. Enligt förslaget kommer utdelningar på svenska aktier att bli helt skattefria medan utdelningar på utländska aktier däremot blir beskattade med 25 %. Kan inte det tolkas som en diskriminering av utländska bolag i strid mot strävandena för en integration i Europa?

En annan fråga gäller detta med avskaffandet av dubbelbeskattningen. Detta läggs alltså på aktieägarna och inte inom företagen. Det har ju väckt en viss diskussion. Senast i dagens nummer av Göteborgs-Posten har Stig Gunne, en gammal moderat kämpe i Göteborg, pläderat för att man i stället

skall befria bolagen från beskattning och låta det vara oförändrat för aktieägarna. Men det har hävdats att det skulle kunna tolkas som en aggressiv konkurrensåtgärd, och det har liknats vid skattedumping osv.

Bo Lundgren måste naturligtvis ha funderat över problemet var man skall lägga skattebefrielsen, och det står också om det i propositionen. Vi har ju svenska utdelningar till skatteparadis och även till fiskalt helt normala länder som drabbas av kupongskatt. Därför borde det inte vara så diskriminerande som det anses.

Fru talman! Slutligen är det litet märkligt att den för Sverige unika skatten på nyemission med 2 % behålls. Strider inte det mot direktiven inom EG som tillåter en högsta skattesats på 1 %?

Anf. 12 Statsrådet BO LUNDGREN (m):

Fru talman! Låt mig först säga till Hugo Hegeland att det skulle vara intressant om vi fick en debatt kring dessa frågor i ett och samma sammanhang, nämligen när det gäller företagsbeskattningen. Det är såvitt jag förstår en annan interpellation som Lars Hedfors har lämnat. Vi kan ta en bred diskussion om hela skattesystemet, men de frågorna passar bättre i mer specifik diskussion om företagsbeskattningen. Låt mig ändå kort svara Hugo Hegeland.

Orsaken till att lättnaden inte läggs i bolaget – vilket vore rimligt från principiella utgångspunkter, som jag har skrivit i propositionen – är de internationella förhållandena. Det skulle kunna bli en total skattefrihet genom att utdelningen riktades till s.k. skatteparadis. Detta skulle kunna leda till motsvarande aktioner från andra länder gentemot Sverige. Det skulle inte gynna Sverige och svensk industri.

Dessutom måste vi ha möjlighet att kunna diskutera med andra länder på lika villkor när det gäller dubbelbeskattningsavtal. Det är det sätt på vilket vi kan hantera beskattningen på utländska aktier. Andra länders lättnader ligger på ägarsidan.

Skatten på nyemission är för hög. Den bör vi hantera i ett annat sammanhang så småningom. Det finns anledning att diskutera detta i en separat debatt.

Jag tycker mycket bra om Lars Hedfors. Det är därför jag vill undvika att han känner sig oroad. Jag är inte alls oroad. Det är därför jag gärna vill lugna honom i många avseenden. Jag har inget behov alls av att försvara mig. Det behovet har väl snarare Lars Hedfors. Jag kommer tillbaka till det.

Ibland tvingas man göra något som komplicerar lagstiftningen. Om vi menar att egenföretag och handelsbolag skall ha en chans att kunna expandera med lågbeskattade medel på samma sätt som bolagsektorn, för att skapa de nya riktiga jobb i den privata sektorn som Sverige behöver, måste vi införa en ny regel. Det blir en regel som dessutom upplevs som, och är, komplicerad. Lars Hedfors och Socialdemokraterna accepterar denna regel, eftersom de tycker att det är riktigt att genomföra den. Svaret på den frågan är att vissa regler måste genomföras därför att de är nödvändiga för ekonomin. Sedan får vi hantera det så enkelt som möjligt i skattelagstiftningen. Vi har naturligtvis ett gemensamt ansvar för detta.

Det måste vi också tänka på när det gäller resursfrågan. Det finns anled-

ning för mig att överväga det i budgetarbetet, även om det också är viktigt att slå fast att det måste finnas en beredskap för ett kontinuerligt förändringsarbete i varje organisation, inklusive Riksskatteverket. Det är något som skall finnas inbyggt i organisationen.

Den förenklade självdeklarationen påverkas inte alls av ROT-avdraget. Det vet Lars Hedfors. Det borde han i alla fall veta. Kvittningsregler förutsätter en vanlig deklaration, inte en förenklad deklaration, eftersom man har inkomst av näringsverksamhet. Det var några exempel på det Lars Hedfors sade.

Jag kommer självfallet att bevaka regelförändringen för att se till att den förenklade självdeklarationen kommer att fungera för de allra flesta. Den förenklade självdeklarationen har nu, genom vår försorg, fått ett rimligt utseende med förtryckta uppgifter och en blankett som man undertecknar själv.

Låt mig gå över till det som kanske är allra viktigast, dvs. detta med enhetlighet och neutralitet. Jag tycker att vi skall lägga ner litet tid på den diskussionen, Lars Hedfors.

Lars Hedfors säger att genom skattereformen sattes slutpunkten för allt förändringsarbete på skatteområdet i Sverige. Den skattereform som genomfördes är helig. Det kan inte finnas några brister i den. Ändå var det min företrädare, Lars Hedfors egen skatteminister i den förra regeringen, som bröt detta genom att differentiera mervärdesskattesatserna från en enhetlig skattesats till två skattesatser. Det kan komma att bli ytterligare differentieringar med anledning av det EG-medlemskap som vi hoppas på. Om Socialdemokraterna har börjat genom att ta bort detta får de också lov att ta ansvar för det, Lars Hedfors, och inte försöka att skylla det på andra.

Det saknades en del enhetlighet och neutralitet. Lars Hedfors försöker säga att det är orimligt att tänka sig att vi skall ta bort dubbelbeskattningen för aktiebolag, om jag förstår det rätt. Det är en del av det hela. Men visst var det väl så, Lars Hedfors, att vi bestämde oss för att kapitalinkomster i Sverige skulle beskattas nominellt med 30 %? Vi gjorde den avvägningen mellan beskattningen av kapitalinkomster och arbetsinkomster. Det enda felet var att ni inte kom ända fram.

Genom att acceptera min proposition för egenföretagare tvingas ni erkänna att där misslyckades ni. Egenföretagaren hade inte 30 % skatt. Han hade på marginalen 62,6 % skatt på sina kapitalinkomster. Det är bra att ni accepterar propositionen nu. Men det innebär ju de facto att ni också har erkänt att man skall ta bort dubbelbeskattningen på aktiebolag. Varför skall utdelningen där beskattas med 51 %, eller med 41 % om vi tar hänsyn till Annellavdraget, Lars Hedfors?

Mitt förslag innebär att vi skapar den neutralitet och den enhetlighet i beskattningen av kapitalinkomster, 30 % nominellt, som ni inte lyckades med. Det kan alltid diskuteras vad skälet till det var.

Om nu Lars Hedfors tycker att vi skall ha dubbelbeskattning av utdelningar i bolagen, varför skall vi då inte ha dubbelbeskattning av räntor i bolagen? Varför skall ersättningen till lånat kapital i form av räntor beskattas en gång och det riskbärande kapital som kan ge de nya jobb vi så väl behöver beskattas dubbelt? Jag skulle vilja vända på frågan. Hur kan Lars Hedfors

försvara den bristande neutralitet som finns i dubbelbeskattningen? Är Lars Hedfors beredd att ge mig rätt i att dubbelbeskattningen också bör slopas? Jag hoppas på det senare.

Anf. 13 HUGO HEGELAND (m):

Fru talman! Både statsrådet och Lars Hedfors har kommit in på dubbelbeskattningen. Därför tyckte jag att min fråga mycket väl hörde till sammanhanget.

Jag instämmer i det statsrådet sade om att vi då också skulle ha dubbelbeskattning av räntor. I själva verket har vi också dubbelbeskattning av löner i form av löneskatten. Den del av arbetsgivaravgiften som är löneskatt är en form av dubbelbeskattning av löner. Därför bör naturligtvis den också avskaffas.

När jag tog upp det första exemplet om att det blir en viss diskriminering om avkastningen på utländska aktier kommer att beskattas med 25 % är det inte därför att jag driver någon extrem jämlikhetstanke. När jag hörde Lars Hedfors kom jag att tänka på den franska revolutionen. Då kapade man alla kyrkspiror som stack upp över hustaken i jämlikhetens namn. Där ville man ju ha fullständig jämlikhet. Den jämlikheten vill inte jag ha.

Anf. 14 LARS HEDFORS (s):

Fru talman! I den franska revolutionen, Hugo Hegeland, kapade man också en del huvuden, och det är väl inte det som är meningen här.

Till Bo Lundgren vill jag säga att det är jag som skall fråga och Bo Lundgren som skall svara. Nu ställer han en mängd frågor till mig, och det är kanske taktiskt riktigt.

Min kritik mot att man tar bort dubbelbeskattningen av aktier grundar sig på att den 30-procentiga beskattningen av utdelningar på aktier innebar en likformighet i förhållande till beskattningen av arbete. Den likformigheten sätter Bo Lundgren nu ur spel. Denna likformighet byggde på en bred parlamentarisk överenskommelse, och den var ett villkor för att vi socialdemokrater över huvud taget skulle ställa upp.

Det som nu händer är att man genom borttagandet av denna dubbelbeskattning dels skapar orättvisor, dels åstadkommer ett antal olika skattenivåer inom kapitalbeskattningen. Man har räknat ut att det nu har skapats åtta skattenivåer i kapitalbeskattningen. Vad leder det till? Jo, naturligtvis till att en mängd människor kommer att försöka omvandla kapitalinkomster med en hög beskattning, på kanske 30 %, till kapitalinkomster med låg beskattning, ned mot en nivå av 0 %. Det var väl i varje fall inte meningen att det skulle bli så.

Man får inte in absurdum driva kravet på att aktiebeskattningen och räntebeskattningen skall vara likformig. Det handlar också om andra likformigheter. Jag läste häromdagen i en tidning en annons som visar hur stor risk för skatteplanering det är med olika skattesatser. En av de ledande revisionsbyråerna i Sverige har satt in en annons där man söker skatteexperter och där man skriver:

”För att klara den växande efterfrågan på kvalificerad rådgivning i skatte-

frågor behöver vi anställa ytterligare skatteexperter till Stockholm och Malmö.”

Alltså i klartext: fler människor som kan hjälpa till med den växande skatteplanering som är ett resultat av olikformigheten i beskattningen av kapital och arbete och av en mängd nya avdrag som måste göras.

Vidare säger Bo Lundgren att kapitalbeskattningsförslagen i företagsskattepropositionen är rättvisa därför att de skapar nya jobb. Bo Lundgren! Vi har facit i handen: Det har försvunnit 400 000 jobb i Sverige under den tid som Bo Lundgren har svarat för skattepolitiken i vårt land.

När det gäller företagsbeskattningen vet vi från utfrågningen i skatteutskottet med landets främsta skatteexpertis att denna åtgärd inte leder till några nya investeringar och några nya jobb.

Anf. 15 Statsrådet BO LUNDGREN (m):

Fru talman! Låt mig först säga till Lars Hedfors att den utfrågning som skatteutskottet genomförde med ett par ekonomer och företrädare för organisationer inte gav någon sådan bild. Den gav precis den bild som man kunde vänta sig. Företrädare för LO sade vad man kunde vänta sig att de skulle säga och hade sagt tidigare. Företrädare för Industriförbundet sade vad de sagt förut och vad de fortsatt att säga. Att Jan Södersten – en ekonom som tidigare haft synpunkter på detta och som socialdemokraterna tar till sitt hjärta därför att hans uppfattningar överensstämmer med deras – tycker en sak, medan andra ekonomer tycker andra saker, är inget slutgiltigt bevis för vare sig det ena eller det andra.

Rent logiskt är det självfallet så, Lars Hedfors, att om man måste ha en expansion av jobb i den privata sektorn, krävs det kapital för investeringar. Det kapitalet kan komma fram på två sätt: Antingen kan man låna pengar eller kan man få fram eget kapital genom riskkapitalbildning, där aktieägare av ett eller annat slag ställer upp med pengar. Det senare kapitalet är det riskbärande, det som är grunden för expansion. Man kan ju inte låna från botten.

Dessutom ställer ofta de som lånar ut pengar krav på en viss andel eget kapital. Alltså har det stor betydelse vilka regler som gäller för kapitalbildningen i stort och för kapitalbildningen vad avser riskvilligt och lånat riskfritt kapital.

Som Lars Hedfors själv säger är det ovedersägligen så att vi fram till den 1 januari 1994 har en dubbelbeskattning av ersättningen till det egna kapitalet, det riskbärande, som är grunden för expansion och även för möjligheterna att skaffa sig lånat kapital, samtidigt som det lånade kapitalet, som också är betydelsefullt, bara enkelbeskattas. Men detta kapital kommer inte att användas i någon nämnvärd grad förrän man har en tillräcklig bas i ett enskilt företag genom det egna kapitalet.

Kvar står alltså att vi i dag lever med följande förhållande. Vi har en högsta marginalsatt på kapitalinkomster för egenföretagare och delägare i handelsbolag uppgående till 62,6 % i stället för de 30 % som vi är överens om bör vara en norm i dagsläget. Sedan bör man gå ned ytterligare, men det kan vi lämna därhän.

Vi har sedan vad gäller utdelning till aktieägare 51 % skatt eller vid ny-

Prot. 1993/94:32
29 november 1993

*Svar på
interpellationer*

emission och Annellavdrag 41 % effektiv skatt. Vi har ungefär 40 % skatt på kvarhållen vinst och på aktievinster samt 30 % på lånat kapital. Detta skall nu ersättas av en lägre beskattning.

Det hade varit logiskt om Lars Hedfors hade sagt att vi inte skall ta bort den extra beskattningen på egenföretagarna och införa dubbelbeskattning på räntor, men det gör han inte. Enhetligheten och skattereformens utseende är oerhört centrala och viktiga frågor. Lars Hedfors vill behålla en olikformig beskattning, med bristande neutralitet och enhetlighet, medan jag skapar förbättrade förutsättningar.

Jag ställer återigen frågan till Lars Hedfors: Hur kan man tänka sig – Lars Hedfors säger ju att han inte vill ha en likformighet – att lånat kapital skall beskattas lindrigare än eget kapital? Förklara för mig hur man skall kunna få fram nya och riktiga jobb i det privata näringslivet, om man skall ha en sådan bristande neutralitet, något som missgynnar det egna kapitalet.

Anf. 16 LARS HEDFORS (s):

Fru talman! Vi håller nu på att få en sådan diskussion om företagsbeskattningen som Bo Lundgren inte ville ha med Hugo Hegeland.

Låt mig bara säga följande. Det är riktigt att om man vill ha expansion, krävs det kapital, men det kan man få på ett betydligt billigare sätt, som ger åtskilligt större effekter. Behåll t.ex. Annellavdraget och utvidga det! I praktiken har vi inte någon större dubbelbeskattning av utdelningar i företag.

Jag skall försöka mig på konststycket att sammanfatta den diskussion som vi har haft och det som mina frågor gällde. Bo Lundgren säger att det inte är några större problem för skattemyndigheterna. Han ger inte några besked om att de kan förvänta sig några nya resurser, trots att han medger att det blir stora administrativa problem.

Han säger vidare att det inte är någon risk för att kampen mot ekobrott skall drabbas. Ändå vet vi att stora resurser måste avsättas till nya kontrolluppgifter inom skatteförvaltningen, och risken är betydande att kampen mot den ekonomiska brottsligheten får stryka på foten.

Det är ingen risk för den förenklade självdeklarationen, säger Bo Lundgren, trots att Riksskatteverkets tjänstemän varnar för att en stor sådan risk finns och trots att det i tidningarna finns en mängd artiklar där oro för detta uttrycks.

Bo Lundgren säger också att det inte är några orättvisor i detta system, trots att man genomför kraftiga sänkningar av kapitalbeskattningen. Jag tycker inte att aktieägarna behöver gynnas särskilt mycket mer än vad som har skett, samtidigt som man har genomfört höjningar av skatten på arbete. Vi vet också att låginkomsttagarna kommer att drabbas särskilt hårt av detta. Det har inte minst Riksrevisionsverket klart och tydligt visat. Ändå hävdar Bo Lundgren att detta är höjden av rättvisa.

Det är ingen risk för skatteplanering, säger han vidare, trots att han genomför och kommer att genomföra fler möjligheter till avdrag och trots att vi har fått fler nivåer i beskattningen. Vi har nu, som jag sagt, i kapitalbeskattningen åtta skattenivåer, från 0 % till 30 %, och dessutom en inkomstskatt på upp till 50 %. Det är väl fullständigt självklart att människor som kan och vill det kommer att försöka omvandla de högbeskattade inkom-

terna till lågbeskattade inkomster. Det blir en skatteplaneringskarusell utan like.

Dagens Industri hade en ledare för någon månad sedan med rubriken: "Sluta rucka på skattereformen – snart är vi tillbaka i avdragsdjungeln." I texten framhölls:

"Väljer riksdagen att införa en räckta nya svårkontrollerbara avdrag, blir nyttan av den nya deklarationen" – dvs. självdeklarationen – "betydligt mindre."

Jag tror inte att Bo Lundgren har lugnat någon annan än sig själv, fru talman.

Anf. 17 Statsrådet BO LUNDGREN (m):

Fru talman! Dagens Industris ledare handlar bl.a. om ett antal förslag som finns i utredningar och som diskuteras i den allmänna debatten. Det är inte fråga om förslag som jag har lagt fram för riksdagen. Det kan vara väsentligt att notera.

Den här debatten är en av de mera sensationella i riksdagen. Interpellationsdebatter brukar inte vara sensationella, men så är det här. Låt mig först notera två saker.

Det som Lars Hedfors tar upp vad gäller propositionen om företagsbeskattning och krångel är något som ni har accepterat, nämligen priset för att egenföretagare skall få rimliga skattevillkor. Det är enligt Lagrådet där som problemet ligger. Detta har ni accepterat, och det tycker jag är bra.

Den andra frågan gäller höjd skatt på arbete. När vi skulle sänka arbetsgivaravgiften i den andra krisuppgörelsen var socialdemokraterna inte beredda att acceptera annan finansiering än skärpt skatt, bl.a. genom sänkning av grundavdraget, vilket skulle höja inkomstskatten. Vi skulle också använda schablonavdrag för att finansiera detta. Tidigare hade ni krävt att reallöneskyddet skulle slopas. Kasta inte sten i glashus! De höjningar på inkomstbeskattningens område som har skett har framför allt påyrkats av er i olika uppgörelser.

Vidare kritiserar Lars Hedfors mig för kraftiga sänkningar av kapitalinkomstbeskattningen och säger: Ja, det behövs nog kapital för att näringslivet skall kunna expandera. Om det är vi alltså helt överens. Men han menar att man kan åstadkomma detta på annat sätt än genom att slopa dubbelbeskattningen. Man kan i stället utvidga Annellavdraget. Men det är ju ett annat sätt att slopa dubbelbeskattningen.

Det sensationella är att Lars Hedfors och jag i dag är överens i riksdagen om att beskattningen för närvarande är oneutral och att dubbelbeskattningen bör slopas – frågan är vilken teknik som vi skall använda.

Det är ett sensationellt genombrott, att Socialdemokraternas främste företrädare på skatteområdet menar att vi kan uppnå det genom att utvidga Annellavdraget och medge avdrag i bolagssektorn. Detta skrev jag i propositionen. Jag hade gärna gjort det, om det inte hade funnits spärar med tanke på de internationella problemen, som gör att detta sätt diskrimineras. Det innebär att vi nu är överens om att vi i princip skall ha 30 % skatt. Sedan kan vi diskutera om avdrag skall göras i bolagssektorn eller genom skattefri-

Prot. 1993/94:32
29 november 1993

*Svar på
interpellationer*

het för utdelning. Det ger samma effekt för den enskilda aktieägaren i kronor räknat. Det är ett genombrott.

Sedan måste Lars Hedfors inse att vi, hur gärna vi än skulle vilja det, inte kan välja att medge avdrag i bolagssektorn. Det ger de effekter jag redovisade för Hugo Hegeland tidigare. Man klarar inte dubbelbeskattningsavtalen, och det blir risk för sanktioner. Det kan leda till att pengar rinner rakt ut, till att det blir skatteflykt till Cayman Islands och andra sådana paradiser med förhållandevis låga skattesatser, och det vill ingen av oss. Det är de problemen som gör att vi inte kan välja den vägen. Jag är glad över att äntligen ha fått bekräftat att också Socialdemokraterna inser att dubbelbeskattningen måste slopas.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter
Konstitutionsutskottets betänkanden 1993/94:KU12–KU14
Skatteutskottets betänkanden 1993/94:SkU4, SkU6, SkU7, SkU14 och SkU18
Lagutskottets betänkanden 1993/94:LU4 och LU7
Utrikesutskottets betänkande 1993/94:UU10
Försvarsutskottets betänkande 1993/94:FöU2
Jordbruksutskottets betänkanden 1993/94:JoU6 och JoU10
Näringsutskottet betänkande 1993/94:NU9
Bostadsutskottets betänkanden 1993/94:BoU3–BoU5

6 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Motion
med anledning av prop. 1993/94:92 Vissa ändringar i läkemedelslagen
1993/94:So30 av Eva Zetterberg m.fl. (v)

7 § Anmälan om frågor

Anmälades att följande frågor framställdes

den 26 november

1993/94:222 av *My Persson* (m) till socialministern om tillgången på läkare vid sjukhem:

Den 1 januari 1992 infördes ÄDEL-reformen som gav kommunerna det samlade ansvaret för all äldreomsorg. Dock kom läkarna att fortsatt tillhöra

landstingen. Effekterna av detta beslut börjar nu visa sig genom att läkartillgången på somliga av våra sjukhem decimeras och att man i många kommuner inte är klar över hur läkartillgången i framtiden skall lösas.

Efter vad den nyligen publicerade Katz-rapporten redovisat är 85 % av de gamla på våra sjukhem i dag inte bara i behov av omvårdnad utan också av kvalificerad sjukvård. Dessa gamla människor är alltså sjuka. Jag anser att en sjuk människa har rätt till adekat sjukvård och rehabilitering på samma sätt som en ung människa. Men så är inte fallet i dag.

För att råda bot på detta måste sjukhemmen, eller delar av dem, bli det ordet säger: hem för *sjuka* gamla människor och inte ett boende för äldre hyresgäster. Det måste då förutom god omvårdnad och tillgång till kvalificerad rehabilitering självfallet också finnas tillgång till ansvarig läkare. Detta måste gälla på lika villkor i hela vårt land.

Vilka åtgärder avser statsrådet vidta för att garantera läkartillgång på alla sjukhem där sjuka gamla människor vistas?

1993/94:223 av *Bengt Hurtig* (v) till justitieministern om mötesfriheten:

Polisledningen i Stockholm har beslutat att dra tillbaka tillståndet för möten på offentlig plats den 30 november. Beslutet inkluderar också det möte med antirasistiskt tema som den antirasistiska koalitionen avsåg att hålla på Norra Bantorget. Det är givetvis mycket allvarligt om polisen bedömer att hotet mot den allmänna ordningen är så allvarligt att t.o.m. utomhusmöten förbjuds. Sådana förbud bör rimligen bara införas vid situationer som är jämförbara med undantagstillstånd. Den grundlagsskyddade mötesfriheten måste så långt möjligt upprätthållas t.ex. genom att polisen hjälper till att anvisa inomhuslokal där tillräcklig säkerhet kan uppnås.

Mot bakgrund av det anförda vill jag fråga justitieministern om regeringen är beredd att vidta sådana åtgärder så att mötesfriheten kan upprätthållas.

8 § Kammaren åtskildes kl. 12.50.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

Måndagen den 29 november

1 § Återtagande av plats i riksdagen	1
2 § Justering av protokoll	1
3 § Svar på interpellation 1993/94:31 om åtgärder för utlandssvenskars återflyttning till Sverige	1
Statsrådet Bo Lundgren (m)	
Charlotte Cederschiöld (m)	
Talmannen (om debattreglerna)	
4 § Svar på interpellation 1993/94:47 om ändringar i skattesystemet m.m.	7
Statsrådet Bo Lundgren (m)	
Lars Hedfors (s)	
Hugo Hegeland (m)	
5 § Förnyad bordläggning	16
6 § Bordläggning	16
7 § Anmälan om frågor	
1993/94:222 av My Persson (m) om tillgången på läkare vid sjukhem	16
1993/94:223 av Bengt Hurtig (v) om mötesfriheten	17

